

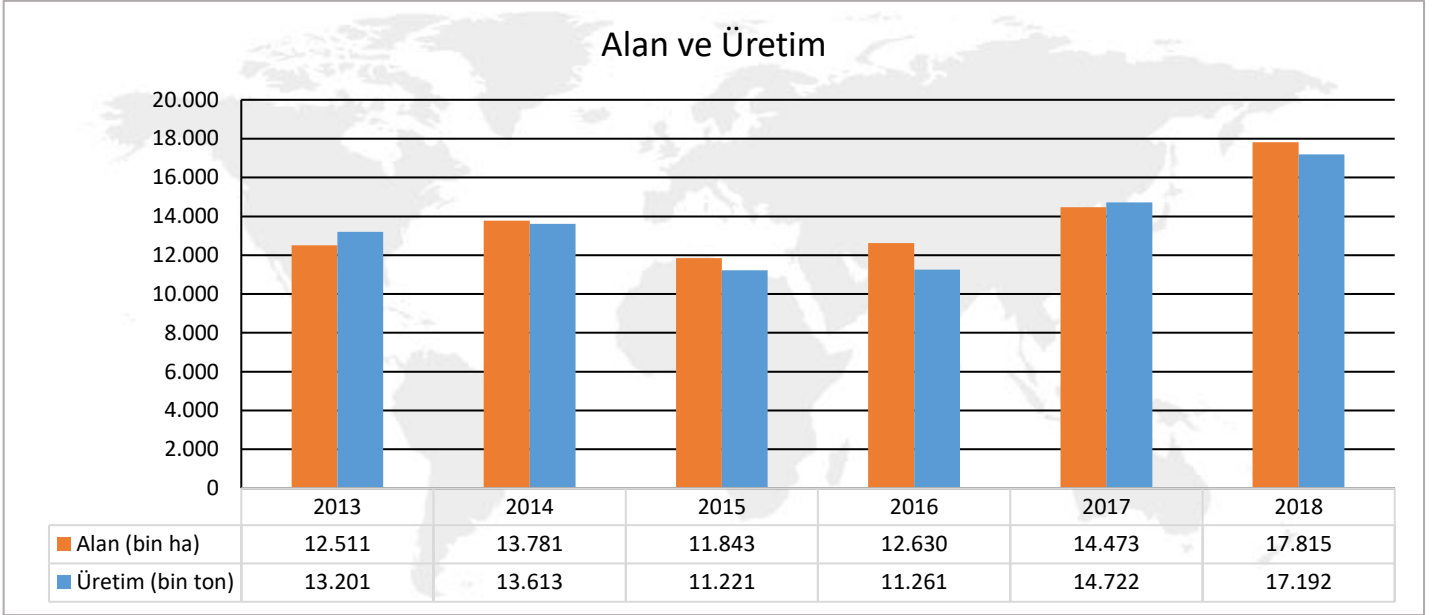

ÜRÜN MASALARI NOHUT BÜLTENİ

SAYI: 11

EKİM 2020

DÜNYADA NOHUT

Kaynak: FAO

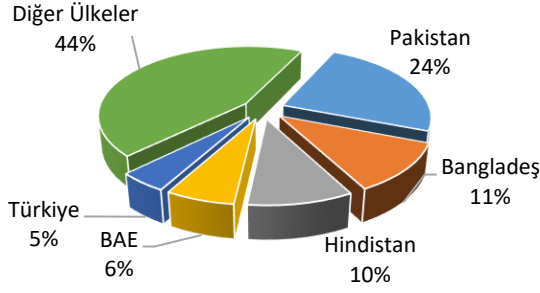
2018 yılı FAO verilerine göre dünyada 17,8 milyon ha alanda 17,2 milyon ton üretilen nohutta, 2017 yılı 102 kg/da olan dünya verim ortalaması, 2018 yılında 96 kg/da olarak gerçekleşmiştir.

2018 yılı FAO verilerine göre dünya sıralamasında alan olarak 5. sırada, üretim olarak 3. sırada yer alan Türkiye, verim sıralamasında ise 26. sıradadır.

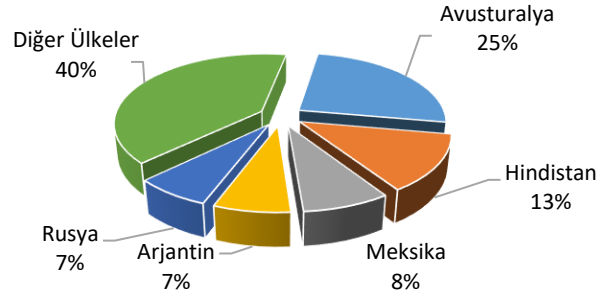
2014 yılından bu yana artma eğiliminde olan Rusya, Ukrayna ve Kazakistan üretimi 2019/2020 üretim sezonunda azalma eğilimine girmiştir. Karadeniz Bölgesi ülkeleri üreticilerinde buğdaya kayma eğilimi görülmektedir. ABD’de ekim alanlarının azalmasına rağmen verimdeki artış ile üretim miktarının çok değişmeyeceği ve üretimin 176.400 ton (USDA) olması beklenmektedir. Kanada üretiminin ise 240 bin ton (StatCan) olması öngörülmektedir.

Ancak yaşanan pandemi ile ülkeler bazındaki ekiliş alanlarındaki bu azalmaya karşın talebin artması ile ülke stoklarının azalacağı tahmin edilmektedir. Başka bir öngörüye göre ise mercimekte olduğu gibi Hindistan’ın nohut ithalat vergi indirimine gitmesi durumunda uluslararası nohut piyasalarında hareketlilik olacağı tahmin edilmektedir.

Nohut İthalatı (2018)

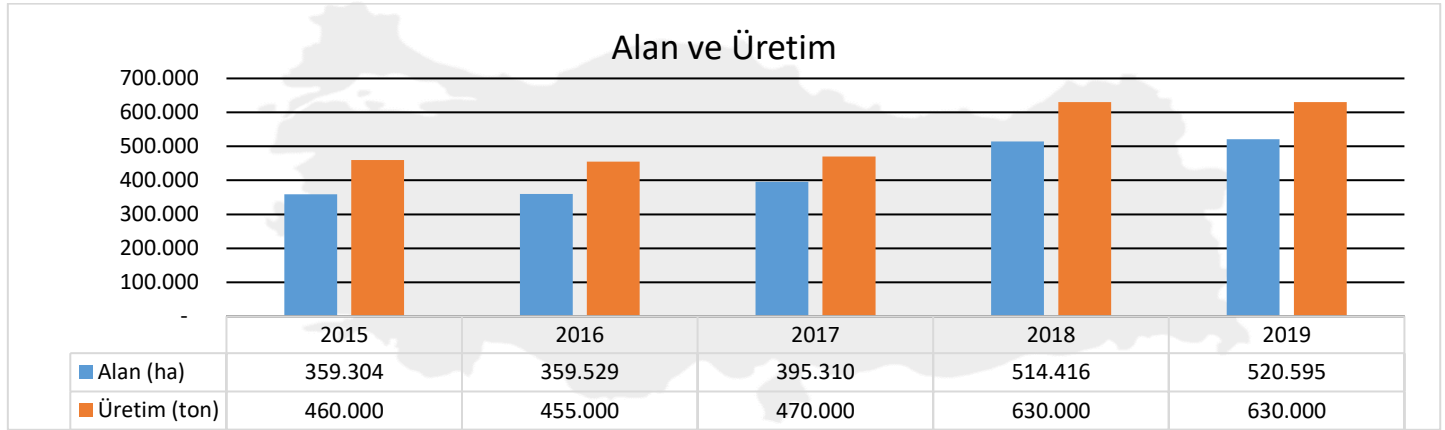
Nohut İhracatı (2018)

Kaynak: FAO

2018 yılı FAO verilerine göre dünya ithalat miktarı yaklaşık olarak 2,045 milyon tondur. İhracat miktarı ise 1,96 milyon tondur. Türkiye ise 2018 yılında dünya sıralamasında ithalatta 5. sırada iken ihracatta 103 ülke arasında 7. sırada yer almaktadır.

TÜRKİYE'DE NOHUT

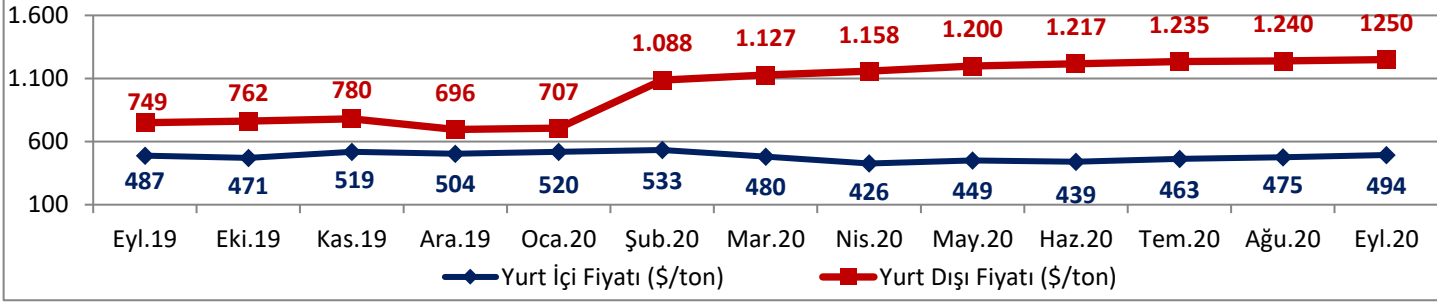
Kaynak: TÜİK

Ülkemizde uygulanan destekleme programları ve Nadas Alanlarının Daraltılması (NAD) gibi başarılı projeler sayesinde nohut üretimimiz artmıştır. Nohut üretim alanlarında 2003-2015 yılları arasında alansal olarak daralma mevcut iken 2016 yılı itibarı ile üretim alanlarında artış yaşanmıştır. Ayrıca henüz istenilen düzeyde olmasa da verimde de artış söz konusudur. 2002 yılında **98 kg/da** olan verim, 2019 yılında **122 kg/da** olarak gerçekleşmiştir. TÜİK 2018/2019 pazarlama yılı verilerine göre Türkiye yıllık nohut tüketimi **465 bin ton**, kişi başı nohut tüketimi **5,7 kg/yıl** ve yeterlilik oranı **%114**'tür.

Yaşanmakta olan pandemi diğer baklagillerde olduğu gibi nohutta da talep artışına neden olmuştur. Bununla birlikte **Türkiye nohut stokları ülkemizin ihtiyacını karşılayacak seviyenin üzerindedir**. TÜİK I. tahminine göre 2020 üretim sezonunda **630 bin ton** üretim beklenmektedir.

Ülkemiz yurt içi borsa fiyatları, yurt dışı fiyatlarının altında seyretmektedir. Nohut üretiminde kendi kendine yeter durumda olan Türkiye pandemi kaynaklı olarak yaşanan arz sorunlarından etkilenmemiştir.

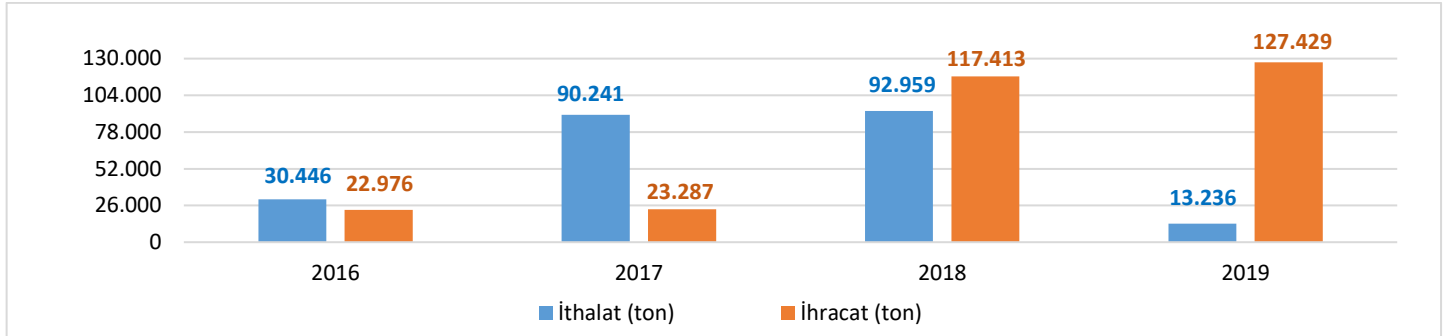
Yurt İçi ve Yurt Dışı Fiyatlar

Kaynak: STATPUB, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır.
(Yurt dışı Şubat ayı itibarı ile Meksika 10 mm esas alınmıştır.)

Eylül ayı süresince yurt içi naturel nohut ortalama borsa fiyatları 3.715 TL/ton (494 \$/ton) civarında seyretmiştir. Yurt dışı piyasalarda ise Meksika 10 mm nohut 1.250 \$/ton'dan işlem görmüştür.

DIŞ TİCARET

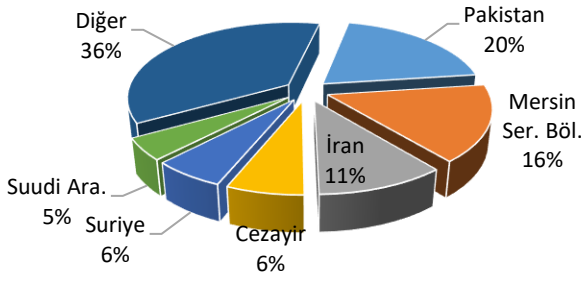
Kaynak: TÜİK, GTİP No: 71320000011, 71320000019

2019 yılı ithalat miktarı 13.236 ton ile 12,7 milyon dolar iken ihracat miktarı ise 127 bin ton ile 76,2 milyon dolara ulaşmıştır. 2019 yılının ilk sekiz aylık nohut ithalatı 8 bin ton, ihracatı 80,8 bin ton iken 2020 yılının ilk sekiz aylık döneminde ithalat 14,4 bin ton, ihracat 87,5 bin ton olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılı ilk sekiz aylık dönemde **ithalat ve ihracat arasındaki değer farkı ülkemiz lehine 37,7 milyon dolar** olarak gerçekleşmiştir.

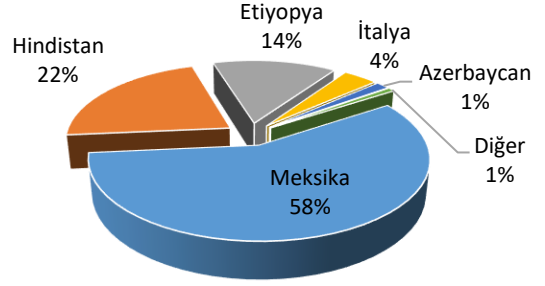
Leblebi olarak da dış ticarete konu olan nohutta 2019 yılında **11 bin ton** karşılığı **15,7 milyon dolarlık** ihracat gerçekleşmiştir. 2019 yılı ilk sekiz aylık süreçte leblebi ihracatı yaklaşık **6.300 ton karşılığı 9,3 milyon dolar** iken 2020 yılı ilk sekiz aylık süreçte leblebi ihracatı **7.500 ton karşılığı 10,3 milyondardır**. Tunus, Yunanistan, Almanya ve İspanya leblebi ihracatında önemli paya sahip ülkelerdir. Nohudun leblebi olarak ihracatı, ürüne katma değer kazandırıyor olması açısından da önem taşımaktadır. İlk sekiz aylık verilere göre 1 kg nohut ortalama olarak 0,57 dolar karşılığı dış ticarete konu olurken 1 kg leblebi ortalama olarak 1,4 dolar karşılığında dış ticarete konu olmuştur.

Bakanlığımızca uygulanmakta olan politikalar sayesinde üretim artışı yaşadığımız nohudun leblebi ile birlikte ülkemiz dış ticaretine pozitif yönlü katkısı 2020 yılı ilk sekiz ayında **48 milyon dolar** ulaşmıştır.

İhracatın Ülkelere Dağılımı

İthalatın Ülkelere Dağılımı

Kaynak: TÜİK 2019, GTİP No: 71320000011, 71320000019

Nohut ihracatında 2020 yılı ilk sekiz aylık döneminde %27 ile Pakistan, %6 ile Lübnan, Suriye ve İsrail, %5 ile İtalya, Cezayir ve Almanya'nın ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir.

DEĞERLENDİRME

- Ülke genelinde **hasatlar tamamlanmıştır**.
- 2020 yılı rekoltesinin **630 bin ton** olması beklenmektedir.
- 2020 yılı **TMO alım fiyatı 3.350 TL/ton** olarak açıklanmış olup piyasa fiyatları TMO alım fiyatlarının bir miktar üzerinde gerçekleşmektedir.
- Bakanlığımızca uygulanmakta olan proje ve politikalar sayesinde kendi kendine yeter ülke olmamız nedeni ile pandemi döneminde artan talebe bağlı olarak uluslararası piyasalarda yaşanan fiyat artışları yurt içi piyasalarda görülmemiştir.
- Nohutta net ihracatçı olan ülkemizin bu sezonda aynı potansiyelini koruyacağı öngörülmektedir.
- Protein içeriğinin yüksek olması nedeni ile tercih edilen ülkemiz nohudunun gelişmekte olan protein ekstraktı sektöründe değer kazanacağı ve uluslararası piyasada tercih nedeni olabileceği değerlendirilmektedir.
- 21-23 Eylül 2020 tarihleri arasında online olarak gerçekleştirilen Türkiye-Kanada Bakliyat Çalıştayı'nda baklagillerin kalite özellikleri konusuna da değinilmiş, kalitenin kalibreden ziyade protein, mikro element içeriği aminoasit türü gibi insan sağlığı açısından önemli madde içeriklerine göre değerlendirilmesi gerekliliği gündeme getirilmiştir.

HAZIRLAYAN

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Tarım Havzaları Daire Başkanlığı

0 312 258 84 03

urunmasalari@tarimorman.gov.tr